

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/125/2022
Identifikačné číslo spisu:	3718203524
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3718203524.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. K., narodeného XX. Z. XXXX, X. XXX, právne zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Ježíkovou, Revúca, Kúpeľná 487/19, proti žalovaným 1/ Y. K., narodenému XX. Q. XXXX, X. XXX, 2/ M. S., narodenej XX. S. XXXX, X. V., W. XX, 3/ S. K., narodenej XX. S. XXXX, X. XXX, 4/ K. K., narodenému XX. J. XXXX, X. V., W. XXX/XX, 5/ S. E., narodenej XX. P. XXXX, X. XXX, 6/ S. D., narodenej XX. P. XXXX, X. XX, 7/ M. K., narodenej XX. S. XXXX, E., H.Š. XXX, 8/ D. E., narodenej XX. S. XXXX, K., S. XXXX/XX, 9/ K. K., narodenému XX. M. XXXX, X. XXX, 10/ S. V., narodenej XX. S. XXXX, O. J. I., H. J.X. XXX/X, 11/ K. K., narodenej XX. M. XXXX, O. J. I., K. E. XXXX/XX, 12/ S. N., narodenej XX. Q. XXXX, L. S., J. XX, 13/ F. H., narodenej XX. O. XXXX, X. XXX, 14/ Z. N., narodenému XX. M. XXXX, X. XXX, všetci právne zastúpení JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r.o., Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, o určenie, že spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 4C/62/2018, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 02. marca 2022 sp.zn. 19Co/96/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 4C/62/2018-156 zo dňa 26. augusta 2021 (druhým v poradí) žalobu zamietol. Rozhodol, že žalovaní 1/ - 14/ majú nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. Uviedol, že žalobca sa svojou žalobou proti žalovaným 1/ - 14/ domáhal určenia, že spoluvlastnícky podiel 1/6-ina na pozemku registra E-KN XXXX/X ostatná plocha o výmere 1489 m² zapísaná na LV č. XXX k. ú. X. patrí do dedičstva po poručiteľovi Š. K., nar. XX. S. XXXX, zomr. XX. O. XXXX, naposledy bytom X. XXX. Zotrval na skôr vyslovenom právnom názore, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože bez takéhoto určenia sa nemôže účinne domôcť ochrany svojho vlastníckeho práva (svojho dedičského práva), jeho právne postavenie vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu na predmetnej

nehnuteľnosti je neisté. Zohľadnil, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí zo dňa 11. novembra 2020 č. k. 19Co/65/2020-123, ktorým bol zrušený skorší rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, považoval za dôvodnú odvoláciu námietku žalovaných, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodovaní nedostatočne vysporiadal s obranou žalovaných založenou na princípe právnej istoty dobromyseľného nadobúdateľa. Po vykonanom dokazovaní považoval žalobu za neopodstatnenú a túto v celom rozsahu zamietol.

1.1. V konaní bolo nesporným, že právny predchodca strán, Š. K., M. K. a Z. K., každý v podiele 1/3-ina nadobudli kúpno-predajnou zmluvou zo dňa 15. novembra 1937 pkn parc. č. XXXX/a zapísanú vo vložke XXXX k. ú. X.a. V konaní vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica sp. zn. 9C/54/1962 došlo medzi pôvodnými pozemno-knižnými spoluvlastníkmi k reálnej del'be časti pkn parc. č. XXXX/a, ktorá v súčasnej dobe predstavuje parc. CKN XXX, CKN XXX, CKN XXX, CKN XXX, CKN XXX, časť parc. CKN XXX, časť parc. XXX a časť parc. XXXX. Časť pôvodnej pkn parc. č. XXXX/a predmetnom reálnej del'by nebola a v súčasnej dobe táto plocha predstavuje parc. pkn XXXX/X. Spoluvlastnícky podiel 1/3-ina poručiťľa Š. K., pkn parc. č. XXXX/a nebol predmetom dedenia (sp. zn. 10D/40/98). Tvrdenia žalovaných, že predmetnou dedičskou dohodou nadobudol otec žalovaného 1/, Y. K., aj spoluvlastnícky podiel na parc. pkn č. XXXX/a, nie sú pravdivé. Parc. EKN XXXX/X bola zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. X. až na základe rozhodnutia o schválení ROEP v k. ú. X. pod č. zmeny 4/03. Skutočnosť, že do katastra nehnuteľností bolo ešte pred zápisom ROEP č. zmeny 47/02 zapísané uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 10D/40/98-98, Dnot 12/98-Z 2125/99 po Š. K., kde bol zapísaný ako spoluvlastník parc. XXXX/X otec žalovaného 1/ v podiele 1/6-ina, bolo chybou a uvedené konštatoval aj Okresný úrad Púchov, katastrálny odbor, nakoľko otec žalovaného 1/ (Y. K., ktorý zomrel XX. S. XXXX) nikdy nebol vlastníkom podielu 1/6-ina na parc. XXXX/a a ani XXXX/X k. ú. X.. Uvedený spoluvlastnícky podiel nemohol byť predmetom dedenia po Y. K., ktorý zomrel dňa XX. S. XXXX, v dedičskom konaní sp. zn. 14D/448/2009 a žalovaný 1/ sa tak nemohol stať jeho nadobúdateľom. Parc. pkn č. XXXX/a predmetom dedenia po poručiťľovi Š.Y. K. nebola a spoluvlastnícky podiel Š. K. na parc. pkn č. XXXX/a, teda aj na EKN XXXX/X, prededený nebol. Do katastra nehnuteľností bolo napriek tomu zapísané dedičské rozhodnutie 10D/40/1998 ako aj rozhodnutie Okresného úradu Púchov, pozemkový odbor, v rámci projektu o schválení ROEP k. ú. X. pod č. C 2002/00022-IR-2-A-50. Vzhľadom na uvedený zápis v katastri nehnuteľností bola uvedená nehnuteľnosť predmetom dedičského konania po poručiťľovi Y. K. a nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu sa stal žalovaný 1/ (sp. zn. 14D/448/2009).

1.2. Z pohľadu rozhodnutia o schválení projektu ROEP v kumulácii s tým, že žalovaný 1/ spoluvlastnícky podiel v podiele 1/6-ina nadobudol na základe dedenia, ktoré bolo titulom pre jeho zápis na list vlastníctva, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný 1/ uniesol dôkazné bremeno o dobromyseľnom nadobudnutí uvedeného spoluvlastníckeho podielu. Žalovaný 1/ sa pri nadobúdaní vlastníckeho práva nemal odkiaľ dozvedieť o tom, že spoluvlastnícky podiel v skutočnosti nadobúda od nevlastníka. Podľa názoru súdu by žalovaný 1/ nemal byť postihovaný za pochybenie správneho orgánu, pričom pokiaľ by žalobca alebo niektorý zo žalovaných 2/ - 14/ podnikli aj iné kroky, ktorými by účinne zabránili prevodu spoluvlastníckeho podielu na parc. XXXX/X, prípadne zápisu vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného 1/ na list vlastníctva napr. účinnými námietkami proti pozemkovým úpravám podľa zákona č. 330/1991 Zb. (tzv. ROEP), žalovaný 1/ by sa nemohol stať spoluvlastníkom podielu 1/6-ina na parc. KNE XXXX/X v dedičskom konaní po svojom otcovi. Považoval preto za spravodlivé poskytnúť žalovanému 1/ ako dobromyseľnému nadobúdateľovi ochranu spočívajúcu v možnosti realizovať jeho spoluvlastnícke právo.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 02. marca 2022 sp.zn. 19Co/96/2021 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určuje, že spoluvlastnícky podiel 1/6-ina na pozemku registra E-KN parc. č. XXXX/X ostatná plocha o výmere 1489 m2 zapísaná na LV č. XXXX k. ú. X. patrí (popri zápise v časti B: vlastníci a iné oprávnené osoby pod poradovým číslom 3) do dedičstva po poručiťľovi Š. K., narodený XX. S. XXXX, zomrelý XX. O. XXXX, naposledy bytom X. XXX. Žalovaným 1/ - 14/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2.1. Súd prvej inštancie potom, ako odvolací súd zrušil jeho predchádzajúce rozhodnutie, ktorým žalobe

vyhovel, žiadne ďalšie dokazovanie s výnimkou výsluchu žalobcu a žalovaného 1/ nevykonan. Žalobca (zhodne ako žalovaní 1/ - 14/) je právny nástupca po nebohom Š. Y. K., podanou žalobou žiadal, aby súd určil, že spoluvlastnícky podiel 1/6-ina na pozemku registra E-KN XXXX/X ostatná plocha o výmere 1489 m² zapísaná na LV č. XXXX k. ú. X. patrí do dedičstva po poručiťovi Š. K. nar. XX. S. XXXX, zomr. XX. O. XXXX, naposledy bytom X. XXX. Podľa konštantnej judikatúry sa dedič môže určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP domáhať určenia, že poručiť bol ku dňu smrti vlastníkom veci. Toto určenie sa vzťahuje ku dňu smrti poručiťa a okolnosti, ktoré nastanú neskôr, na to nemôžu mať vplyv. Po smrti poručiťa totiž mohlo dôjsť k právnej skutočnosti, ktorá mohla mať za následok vznik vlastníckeho práva inej osoby. Pre určenie, či poručiť bol ku dňu smrti vlastníkom veci, sú tieto neskôr nastalé skutočnosti bezvýznamné. Pokiaľ sa žalobca tak, ako je tomu v danom prípade, domáha určenia, že poručiť bol ku dňu smrti vlastníkom sporných nehnuteľností, z požadovaného určenia mu voči žalovaným nevyplyvajú žiadne práva a nie je deklarované, že by ako dedič sporné nehnuteľnosti nadobudol, a tiež nie je deklarované, že žalovaný 1/, ktorý je na LV č. XXXX k. ú. X. zapísaný ako podielový spoluvlastník parc. č. EKN XXXX/X ostatné plochy o výmere 1489 m² v spoluvlastníckom podiele 1/6-ina, nie je spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti.

2.2. V posudzovanej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že Š. K., M. K. a Z. K. nadobudli spoluvlastnícke podiely každý v 1/3-ine parc. č. XXXX/a I. a S. zapísané v pkn vložke č. XXXX v k. ú. X. kúpno predajnou zmluvou zo dňa 18. apríla 1936, č.d. XXXX/XXXX. Š. K. zomrel dňa XX. O. XXXX. Ku dňu smrti spoluvlastnícky podiel Š. K. k uvedenej nehnuteľnosti zostal zachovaný. V dedičskom konaní po poručiťovi Š. K. dedičia uzatvorili dedičskú dohodu, ktorú súd uznesením zo dňa 27. septembra 1999 pod č. 10D/40/98-95 schválil a na základe ktorej Y. K. nar. XX. M. XXXX (otec žalovaného 1/) v podiele 2/4-iny z podielov poručiťa, Z. K. nar. XX. Z. XXXX a K. K. nar. XX. M. XXXX každý v podiele 1-ina z podielov poručiťa nadobudli celé dedičstvo poručiťa okrem dlhopisu vo Fonde národného majetku SR. V súpise dedičstva nebol zahrnutý spoluvlastnícky podiel 1/3-ina poručiťa Š. K. v pkn. parc. č. XXXX/a, roľa, I. a S. s výmerou 4230 m² zapísané v pkn. vložke č. XXXX k. ú. X.. Uvedená nehnuteľnosť nebola predmetom dedičstva po poručiťovi Š. K.. Pokiaľ podľa rozhodnutia o dedičstve, „celé dedičstvo“ na základe dohody dedičov prevzali dedičia Y. K. v podiele 2/4-iny, Z. K. a K. K. každý v podiele 1-ina, platí, že uvedení dedičia dedením po poručiťovi nadobudli len majetok poručiťa v tomto konaní za dedičstvo považovaný a ako dedičstvo prejednaný. Aj keď žalovanému 1/ svedčí v katastri nehnuteľností zápis vlastníctva k uvedenej nehnuteľnosti v podiele 1/6-ina, o ktorej žalobca tvrdí, že patrí do dedičstva po poručiťovi, zo skutkových zistení (stranami nespochybňovaných) vyplynulo, že spoluvlastnícky podiel v 1/3-ine nebol nikdy predmetom dedenia po poručiťovi Š. K. zomr. XX. O. XXXX, preto Š. K. v čase smrti bol jeho vlastníkom a na LV č. XXXX k. ú. X. je zapísaná len jeho časť, a to pod poradovým č. 3 o veľkosti 1/6-ina.

2.3. Pokiaľ ide o zápis žalovaného na LV č. XXXX - časť B pod poradovým č. X, rozhodujúcou skutočnosťou v danom súdnom spore je skutočnosť, že žalovaný 1/ v čase smrti poručiťa Š. K. nebol vlastníkom uvedeného spoluvlastníckeho podielu. Zo správy Okresného úradu Púchov, katastrálny odbor zo dňa 22. mája 2019 vyplynulo, že pozemok EKN parc. č. XXXX/X bol na LV č. XXXX zapísaný na základe ROEP v k. ú. X. č. C 2002/0022-IR-2-A-50-Z484/03. Tomuto zápisu predchádzal zápis pod poradovým č. X, Y. K. nar. XX. M. XXXX s titulom nadobudnutia D 40/1998. Katastrálny úrad potvrdil, že došlo k chybe pri zostavovaní návrhu, keďže parcela nebola predmetom dedenia. Vlastnícke vzťahy boli prevzaté z pozemno-knižnej vložky č. XXXX až na vlastnícky vzťah Y. K. v zmysle D 40/1998. V tejto súvislosti, vzhľadom na argumentáciu žalovaných, že rozhodnutie o schválení projektu ROEP je konštitutívne a zakladá vznik vlastníckych práv, odvolací súd uviedol, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 71/2018), rozhodnutie o schválení ROEP v zásade nezakladá účinky tak „prejudiciality“, ako aj „k viazanosti súdu inými rozhodnutiami“ (§ 193 a § 194 CSP) a to jednak z dôvodu (iba) deklaratívneho charakteru verejnej listiny, ktorou je rozhodnutie o schválení ROEP a jednak z dôvodu priamo zákonom predpokladanej možnosti „práva na začatie konania podľa osobitného predpisu“ podľa § 137 CSP v prípade, ak dotknutá osoba s obsahom verejnej listiny nesúhlasí. Odvolací súd tak uzavrel, že súd prvej inštancie nedôvodne poskytol ochranu žalovanému 1/ s odôvodnením, že žalovaný 1/ by nemal byť postihovaný za pochybenie správneho orgánu, čomu mohol žalobca resp. ostatní žalovaní (2/ - 14/) zabrániť účinnými námietkami proti pozemkovým úpravám podľa zákona č. 330/1991 Zb., nakoľko práve žalobou o určenie vlastníckeho práva možno vlastnícke

právo zapísané na základe rozhodnutia o schválení ROEP kvalifikovaným spôsobom spochybníť. Pri vypracovaní ROEP totiž dochádzalo v dôsledku nedostatočne zistených podkladov k chybám a právny stav vyplývajúci z listu vlastníctva založeného v rámci ROEP nezodpovedal stavu skutočnému. Keďže v katastri nekontrolujú správnosť a úplnosť podkladov pre vyhotovenie ROEP, kvalita vyhotovenej evidencie nie je spoľahlivá, preto je na riešenie týchto pochybení daná príslušnosť súdov v civilnom konaní (Uznesenie NS SR sp.zn. 4Mcd/12/2014 zo dňa 29. septembra 2015). Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a podanej žalobe o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi, vyhovel.

2.4. O trovách konania (o nároku na náhradu trov odvolacieho konania ako aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie) rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Vzhľadom na zmeňujúce rozhodnutie zohľadnil úspech žalobcu v celom konaní a priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) z dôvodu, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnili im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP a tiež pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa § 421 písm. b) CSP, domáhajúc sa zrušenia rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia veci odvolaciemu súdu, uplatniac si náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Pokiaľ ide o dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, odvolací súd podľa dovolateľov postupoval v rozpore s ustanoveniami § 380, § 382, § 383, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP, pokiaľ napadnutým rozsudkom rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania žalobcu. Je nesporné, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol, na základe tých istých dôkazov, ako tieto vykonal súd prvej inštancie a zároveň je zrejmé, že odvolací súd skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie vyhodnotil inak, čo nepochybne znamená, že odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie bez doplnenia dokazovania, ale pri súčasnej neodôvodnenej zmene skutkových záverov /nesprávny a predovšetkým v rozpore s vykonaným dokazovaním/, takýto postup odvolacieho súdu nemá oporu v zákone a ak odvolací súd nechcel byť viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa, mohol sa od skutkových zistení odchýliť spravidla iba vtedy, ak by bol doplnil dokazovanie alebo už vykonané dôkazy zopakoval. Odvolací súd porušil práva dovolateľov na spravodlivý proces, keď si osvojil skutkové zistenia súdu prvej inštancie a vyvodil právny názor, že keď uvedená nehnuteľnosť nebola predmetom dedenia po nebohom Š.Y. K., že otec žalovaného v 1. rade nadobudol len taký majetok poručiťľa, aký bol považovaný za dedičstvo a ako taký bol prejednaný, pričom rozhodnutie súdu, ktoré veci a práva prešli z majetku poručiťľa na dediča má deklaratórnu povahu /R 30/1993/. Odvolací súd prehliadol tú významnú skutočnosť, že žalovaný 1/ nadobudol spoluvlastnícky podiel v danej nehnuteľnosti titulom dedenia po otcovi Y. K. a to rozhodnutím Okresného súdu Považská Bystrica 14D/448/09. Táto významná právna skutočnosť by bola musela viesť odvolací súd k potvrdeniu rozsudku prvej inštancie, ale z iného právneho dôvodu s tým, že žalobe žalobcu nemožno vyhovieť o určenie, že tento podiel patrí do dedičstva po Š. K., pretože na tom nemôže mať naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP, lebo je tu zákonná prekážka ochrany oprávneného dediča žalovaného 1/ v zmysle § 485 OZ, odvolací súd mal postupom podľa § 382 CSP vyzvať strany na vyjadrenie k použitiu tohto ustanovenia. Žalobca voči žalovanému 1. uplatňoval tento istý nárok v konaní 7C/43/2018, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť 27. novembra 2018 a v tomto konaní bol žalobný návrh žalobcu zamietnutý, jedná sa o prekážku rozhodnutej veci - res iudicata. Touto námietkou sa však odvolací súd vôbec nezaoberal v zmysle § 161 CSP, keď v každom štádiu konania súd skúma procesné podmienky. Dovolatelia poukázali aj na výsledok právoplatne skončeného konania vedeného na Okresom súde Považská Bystrica 4C/23/2017, kde rozsudok z 20. februára 2018 potvrdil odvolací Krajský súd Trenčín v konaní 19Co/148/2018-120 zo dňa 12. júna 2019, právoplatný 29. júla 2019, keď žalobca bol povinný odstrániť drevené oplotenie, ktoré na parc. KNE XXXX/X vykonal.

3.2. Dovolanie je prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, rozhodnutie odvolacieho súdu

vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd mal potvrdiť prvostupňový rozsudok z dôvodu, že žalovaný 1. predmetný spoluvlastnícky podiel nadobudol právoplatným dedičským rozhodnutím 14D/448/09-69 Okresného súdu Považská Bystrica, ako nepravý dedič a žalobca sa mohol domáhať len ochrany oprávneného dediča vydaním majetku oprávnenému dedičovi v zmysle § 485 OZ a to v zákonnej lehote, preto nemôže obstať žaloba o určenie vlastníctva. Žalobcovi chýbal naliehavý právny záujem na určení vlastníctva, hoci vzhľadom na právoplatné dedičské rozhodnutie mal právo domáhať sa vydania jeho dedičského podielu od nepravého dediča. Nesprávne právne posúdenie sa týka aj otázky rozhodnutia ROEP, keďže žalobca nepodal námietky proti projektu pozemkových úprav a nepodal žalobu proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu v relevantnom čase, žaloba mala byť zamietnutá, poukazujúc na uznesenia Ústavného súdu SR IV. ÚS 155/11-9 zo dňa 15. apríla 2011, I. ÚS 151/2016 zo dňa 03. mája 2017, I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. marca 2016, I. ÚS 460/2017 a rozsudok NS SR 4Cdo/142/2019 zo dňa 29. apríla 2020. V zmysle ustálenej judikatúry je zjavné, že rozhodnutie o schválení ROEP v príslušnom katastri sa končí schválením projektu, čo znamená nové rozhodnutie o vlastníctve pozemkov. Ani spor o vlastníctvo k pôvodným pozemkom nemá vplyv na zaradenie pozemku do obvodu projektu pozemkových úprav. Rozhodnutie štátneho orgánu o ROEP je v zmysle § 132 OZ rozhodnutím o nadobudnutí vlastníctva, je konštitutívne a teda zakladá vznik nových vlastníckych práv. Základnou otázkou, ktorou sa mal odvolací súd zaoberať, je vyriešenie právnej úpravy pozemkových úprav v spojení s určovacou žalobou. Tu treba zaujať právny názor a odpovedať, aký vplyv majú pozemkové úpravy na prípadné vlastnícke právo tretej osoby, ktorá disponuje prípadne právnym titulom k pôvodným spoluvlastníckym podielom a teda či podľa súčasného právneho stavu má vykonanie pozemkových úprav vplyv na úspešnosť žaloby o určenie vlastníckeho práva. Nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku v dôsledku vykonania pozemkových úprav, schválením vykonania projektu pozemkových úprav, zanikajú pôvodné vlastníctva a vznikajú nové a môžeme hovoriť o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva. /Fečík, Števček, Dulák, Bajánková, Tomašovič Občiansky zákonník I., komentár, Praha, C. H. Beck 2015, str. 871/. Názor o konštitutívnom rozhodnutí správneho orgánu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav a originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva prezentuje rozhodovacia prax súdov a to rozsudok Krajského súdu Trnava z 26. februára 2019 - 25Co/134/2018, rozsudok Krajského súdu Trenčín z 25. apríla 2018 - 5Co/344/2017, rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo 17. januára 2019 - 16Co/494/2016, ako aj rozhodnutia NS ČR zo dňa 31. augusta 2016 sp. zn. 28Cdo/2307/2015 a zo dňa 29. augusta 2017 sp. zn. 28Cdo/2521/2017. Na záver dovolateľa požiadali odložiť vykonateľnosť výroku o náhrade trov konania, v zmysle § 444 ods. 1 CSP.

4. Žalobca sa k dovolaniu písomne vyjadril, navrhol ho ako procesne neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť, uplatniac si náhradu trov dovolacieho konania. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP neobstoí, odvolací súd nebol povinný nariadiť pojednávanie, nakoľko nevykonával a ani neopakoval dokazovanie, jeho postup bol v súlade s ust. § 385 CSP. Neobstoí ani dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, sami dovolatelia poukazujú na množstvo rozhodnutí NS SR, NS ČR, ÚS SR, nemôže ísť teda o otázku doposiaľ neriešenú. Pokiaľ poukazujú na ust. § 485 OZ, ide o úplne novú argumentáciu uplatnenú až v dovolacom konaní, čo je neprípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je nevyhnutné ako neprípustné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej

inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9Cdo/72/2020, 9Cdo/260/2021), nie strany sporu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (por. 9Cdo/72/2020, 9Cdo/260/2021).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z ust. § 420 písm. f) CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolatelia vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP videli v tom, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania a doplnenia dokazovania, pričom ak odvolací súd nechcel byť viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, mohol sa od skutkových zistení odchýliť iba vtedy, ak by bol doplnil dokazovanie alebo už vykonané dôkazy zopakoval.

13. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP). Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

14. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

15. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým stavom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (por. sp. zn. 4Cdo/98/2017, 9Cdo/247/2021).

16. V prejednávanej spore odvolací súd zmenil zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie, pričom rozhodol bez nariadenia pojednávania, verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1 CSP). Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd zistil, že základom pre zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo odlišné právne posúdenie otázky dôvodnosti žaloby o určenie, že špecifikovaná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručníkovi Š. K., pričom odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvej inštancie.

16.1. Súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd vychádzali zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého sporná parc. E-KN XXXX/X bola zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX k. ú. X. až na základe rozhodnutia o schválení ROEP v k. ú. X. pod č. zmeny X/XX. Skutočnosť, že do katastra nehnuteľností bolo ešte pred zápisom ROEP č. zmeny XX/XX zapísané uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 10D/40/98-98, Dnot 12/98-Z 2125/99 po Š. K., kde bol zapísaný ako spoluvlastník parc. XXXX/X otec žalovaného 1/ v podiele 1/6-ina, bolo chybou a uvedené konštatoval aj Okresný úrad Púchov, katastrálny odbor, nakoľko otec žalovaného 1/ (Y. K., ktorý zomrel XX. S. XXXX) nikdy nebol vlastníkom podielu 1/6-ina na parc. XXXX/a a ani XXXX/X k. ú. X.. Uvedený spoluvlastnícky podiel nemohol byť predmetom dedenia po Y. K., ktorý zomrel dňa XX. S. XXXX, v dedičskom konaní sp. zn. 14D/448/2009 a žalovaný 1/ sa tak nemohol stať jeho nadobúdateľom. Parc. pkn č. XXXX/a predmetom dedenia po poručníkovi Š. Y. K. nebola a spoluvlastnícky podiel Š. K. na parc. pkn č. XXXX/a, teda aj na EKN XXXX/X, prededený nebol. Do katastra nehnuteľností bolo napriek tomu zapísané dedičské rozhodnutie 10D/40/1998 ako aj rozhodnutie Okresného úradu Púchov, pozemkový odbor, v rámci projektu o schválení ROEP k. ú. X. pod č. C 2002/00022-IR-2-A-50. Vzhľadom na uvedený zápis v katastri nehnuteľností bola uvedená nehnuteľnosť predmetom dedičského konania sp. zn. 14D/448/2009 po poručníkovi Y. K. a nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu sa stal žalovaný 1/ (body 14. a 15. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

16.2. Odvolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie nedospel k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho zmeňujúce rozhodnutie bolo založené na závere o nesprávnom právnom posúdení súdom prvej inštancie, keď odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie zamietnutím žaloby nedôvodne poskytol ochranu žalovanému 1/, nakoľko rozhodnutie o schválení ROEP má len deklaratórny charakter a práve žalobou o určenie vlastníckeho práva možno vlastnícke právo zapísané na základe rozhodnutia o schválení ROEP kvalifikovaným spôsobom spochybníť. Odvolací súd teda rozhodol o zmene odvolaním napadnutého zamietajúceho rozsudku súdu prvej inštancie nie na základe zmeny skutkového stavu, ale na základe zmeny právneho posúdenia, a preto nebolo jeho povinnosťou nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie, nakoľko nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a ani to nevyžadoval dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

17. Dovolatelia odôvodnili danosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP aj tým, že odvolací súd mal postupom podľa § 382 CSP vyzvať strany na vyjadrenie k použitiu ustanovenia § 485 OZ, ktoré malo byť pre rozhodnutie odvolacieho súdu podstatné, čím mal odvolací súd predísť vydaniu prekvapivého rozhodnutia.

17.1. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie

rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý pri svojom rozhodnutí aplikuje ustanovenia právneho predpisu doposiaľ nepoužitého, bez splnenia podmienky výzvy podľa § 382 CSP (predtým § 213 ods. 1 OSP). Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

17.2. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 OSP (odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP (odo dňa účinnosti CSP vada konania v zmysle § 420 písm. f) CSP).

17.3. Keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci na aplikovaní rovnakých zákonných ustanovení ako súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, nebol žiaden dôvod postupovať podľa § 382 CSP, rozhodnutie odvolacieho súdu nemohlo byť pre dovolateľov z tohto hľadiska prekvapivé.

18. Pokiaľ dovolatelia namietajú, že odvolací súd nemal žalobe žalobcu vyhovieť, pretože tento nepreukázal naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP, lebo je tu zákonná prekážka ochrany oprávneného dediča žalovaného 1/ v zmysle § 485 OZ, ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia. Z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Nesprávnosť právneho posúdenia môže byť predmetom dovolacieho prieskumu len pri uplatnení dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

19. Dovolatelia odôvodnili danosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP napokon aj tým, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal námietkou, že žalobca voči žalovanému 1/ uplatňoval tento istý nárok v konaní sp.zn. 7C/43/2018, v tomto konaní bol žalobný návrh žalobcu právoplatne zamietnutý, jedná sa o prekážku rozhodnutej veci - res iudicata. Dovolatelia poukázali aj na výsledok právoplatne skončeného konania vedeného na Okresom súde Považská Bystrica sp.zn. 4C/23/2017, kde rozsudok z 20. februára 2018 potvrdil odvolací Krajský súd Trenčín v konaní č.k. 19Co/148/2018-120 zo dňa 12. júna 2019, právoplatný 29. júla 2019.

19.1. K tejto dovolacej námietke dovolací súd v prvom rade konštatuje, že v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP). Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu (k tomu pozri napr. aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/144/2021, sp. zn. 9Cdo/140/2022). Z obsahu spisu je jednoznačne zrejmé, že dovolatelia v rámci odvolacieho konania námietku prekážky rozhodnutej veci neuplatnili, preto ani odvolací nemal dôvod a ani priestor sa touto námietkou zaoberať. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku (bod 20.) poukázal aj na konanie sp.zn. 7C/43/2018, v ktorom žalobca voči žalovanému 1/ uplatňoval tento istý nárok a v tomto konaní bol žalobný návrh žalobcu právoplatne zamietnutý, totožnosť konaní zakladajúca prekážku rozhodnutej veci však nemožno konštatovať, nakoľko v konaní sp.zn. 7C/43/2018 s rovnakým predmetom konania síce boli sporovými stranami žalobca a žalovaný 1/, sporovými stranami však neboli ďalší žalovaní 2/ - 14/ (ako účastníci dedičského konania po poručníkovi Š. K. tvoriaci nerozlučné procesné spoločenstvo), čo bolo jediným dôvodom zamietnutia žaloby. Konanie vedené na Okresom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 4C/23/2017 nebolo

v základnom konaní spomenuté, dovolatelia ho ani v dovolaní bližšie nešpecifikovali, iba navrhli pripojiť predmetný spis. Nakoľko však dovolací súd je viazaný skutkovým stavom zisteným v základnom konaní, nemá priestor takto zistený a ustálený skutkový stav modifikovať a za tým účelom ani nemá priestor pripojiť dovolateľmi navrhnutý spis.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľmi namietané vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

21. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

22. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a)), ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b)), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c)).

23. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

24. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevytvája procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

25. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd postupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

26. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími

dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

27. Dovolatelia vymedzili právnu otázku doposiaľ neriešenú argumentujúc tým, že rozhodnutie štátneho orgánu o ROEP je v zmysle § 132 OZ rozhodnutím o nadobudnutí vlastníctva, je konštitutívne a teda zakladá vznik nových vlastníckych práv, a tak základnou otázkou, ktorou sa mal odvolací súd zaoberať, je vyriešenie právnej úpravy pozemkových úprav v spojení s určovacou žalobou.

28. Dovolací súd, poznajúc vlastnú judikatúru, konštatuje, že sa otázkou právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP už zaoberal vo viacerých skorších rozhodnutiach a nemožno ju tak považovať za otázku, ktorá doteraz nebola dovolacím súdom riešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

28.1. Dovolací súd pri riešení tejto otázky opakovane dospel k záveru, že „rozhodnutie o schválení ROEP v zásade nezakladá účinky tak „prejudiciality“, ako aj „viazanosti súdu inými rozhodnutiami“ (§ 193 a § 194 CSP), a to jednak z dôvodu (iba) deklaratívneho charakteru verejnej listiny, ktorou je rozhodnutie o schválení ROEP a jednak z dôvodu priamo zákonom predpokladanej možnosti „práva na začatie konania podľa osobitného predpisu“ podľa § 137 CSP v prípade, ak dotknutá osoba s obsahom verejnej listiny nesúhlasí. Ak by po schválení registra v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. v dôsledku uplynutia 5 - ročnej lehoty nebolo možné osobe, ktorá nesprávnosť údajov v registri namietala, priamo požadovať zmenu údajov registra, patrí jej právo na začatie konania podľa osobitného predpisu, ktorým bolo ustanovenie § 80 písm. c) OSP [v súčasnosti § 137 CSP (§ 7 ods. 7 in fine citovaného zákona)].“ (por. 4MCdo/12/2014, 7Cdo/291/2019 - podrobené prieskumu Ústavným súdom SR, ústavná sťažnosť odmietnutá uznesením sp.zn. III. ÚS 628/2022, 5Cdo/155/2021).

28.2. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu pri posúdení otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP vychádza z vyššie uvedených záverov rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

29. Dovolateľmi označené rozhodnutia nezakladajú dôvod odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), či rozdielnosti rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP), nakoľko sa netýkali posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.1. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/142/2019 zo dňa 29. apríla 2020, dovolací súd konštatuje, že tento sa týkal posúdenia inej právnej otázky, a to otázky aplikácie zásady nemo plus iuris, nijako sa netýkal posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.2. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na nález ÚS SR sp.zn. I. ÚS 460/2017, dovolací súd konštatuje, že tento sa týkal posúdenia inej právnej otázky, a to otázky konkurencie žaloby o určenie vlastníctva a uplatnenia reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb., nijako sa netýkal posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.3. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na nález ÚS SR sp.zn. I. ÚS 549/2015, dovolací súd konštatuje, že tento sa týkal posúdenia inej právnej otázky, a to otázky aplikácie zásady nemo plus iuris, nijako sa netýkal posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.4. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na nález ÚS SR sp.zn. I. ÚS 151/2016, dovolací súd konštatuje, že tento sa týkal posúdenia inej právnej otázky, a to otázky možného dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka, na základe absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, nijako sa netýkal posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.5. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na uznesenie ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 155/2011, dovolací súd konštatuje, že ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci, toto rozhodnutie sa nijako netýkalo posúdenia otázky právnych účinkov rozhodnutia o schválení ROEP.

29.6. Pokiaľ dovocatelia poukazovali na rozhodnutia krajských (odvolacích) súdov a rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, na tieto dovolací súd nemohol prihliadať, nakoľko tieto netvoria ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (R 8/2018).

30. Pokiaľ dovocatelia namietali, že odvolací súd na prejednávany prípad vôbec neaplikoval ust. § 485 Občianskeho zákonníka, ani táto námietka nie je dôvodná. Z rozhodnutia odvolacieho súdu i obsahu

odvolania nevyplýva, že by žalovaní rovnakú argumentáciu, akú uplatnili v dovolaní, uplatnili i v odvolacom konaní a tak odvolaciemu súdu umožnil zaujať k tejto právnej argumentácii vlastné stanovisko. Vychádzajúc z princípu subsidiarity, dovolací súd nemá možnosť riešiť také právne otázky, ktoré sa nestali predmetom odvolacieho prieskumu a ktoré dovolateľ uplatnil prvýkrát až v dovolaní. Všeobecne princíp subsidiarity (uplatňovaný aj v ústavnom súdnictve) vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd. Avšak nemôže tomu tak byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietať konkrétnu nesprávnosť v rámci odvolacieho konania, v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná právna otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu (por. 9Cdo/266/2020, 9Cdo/106/2022).

31. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných v časti, v ktorej namietali vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

32. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (sp. zn. 4Cdo/144/2019, 9Cdo/154/2021).

33. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.